

Lekker werken aan de 'Van Laar'

In Kunst-werk gaat de kunstredactie van het Limburgs Dagblad op bezoek bij Limburgse kunstenaars van verschillend pluimage: schilders, grafici, fotografen, musici, ontwerpers, schrijvers, edelsmeden en beeldhouwers. De kunstenaar in zijn 'heiligdom'. Een zoektocht naar inspiratie, transpiratie en geborgenheid.

Vandaag: Hub van Laar, instrumentenmaker

Door Jos Frusch

Klanten moeten rekening gaan houden met levertijd. Niet alleen de trompettisten van het Concertgebouw Orkest, ook de amateurblazers van Nederland hebben inmiddels de kwaliteiten ontdekt van de 'Van Laar'. Het familiebedrijf in het Margratense gehucht Termaar heeft in de korte tijd van zijn bestaan naam gemaakt. De koperen blaasinstrumenten van Hub van Laar (33) behoren tot de spannendste van Europa: open van klank, goed van stemming, dragend van toon.

Dat in de bedrijfsruimte van Hub van Laar nog niet zo lang geleden paarden en schapen stonden, dat is vooral in de opslagruimte en de werkplaats voor het grovere werk (baden, polijsten, schuren, buigen) nog te zien. Toen de instrumentenbouwer de stal begin jaren negentig kocht, gebruikte hij die ruimten niet eens. Of het moest zijn om er de caravan in te stallen. Alleen waar zich nu de winkel bevindt, daar was zijn werkplek. Hub van Laar

had niet veel ruimte nodig om zijn snode plannen uit te breiden: het ontwikkelen van een eigen trompet. „Ik had tijdens mijn studie al diverse instrumenten gebouwd. Maar om een instrument met je eigen naam op de markt te brengen, daar is toch veel research en experiment voor nodig.”

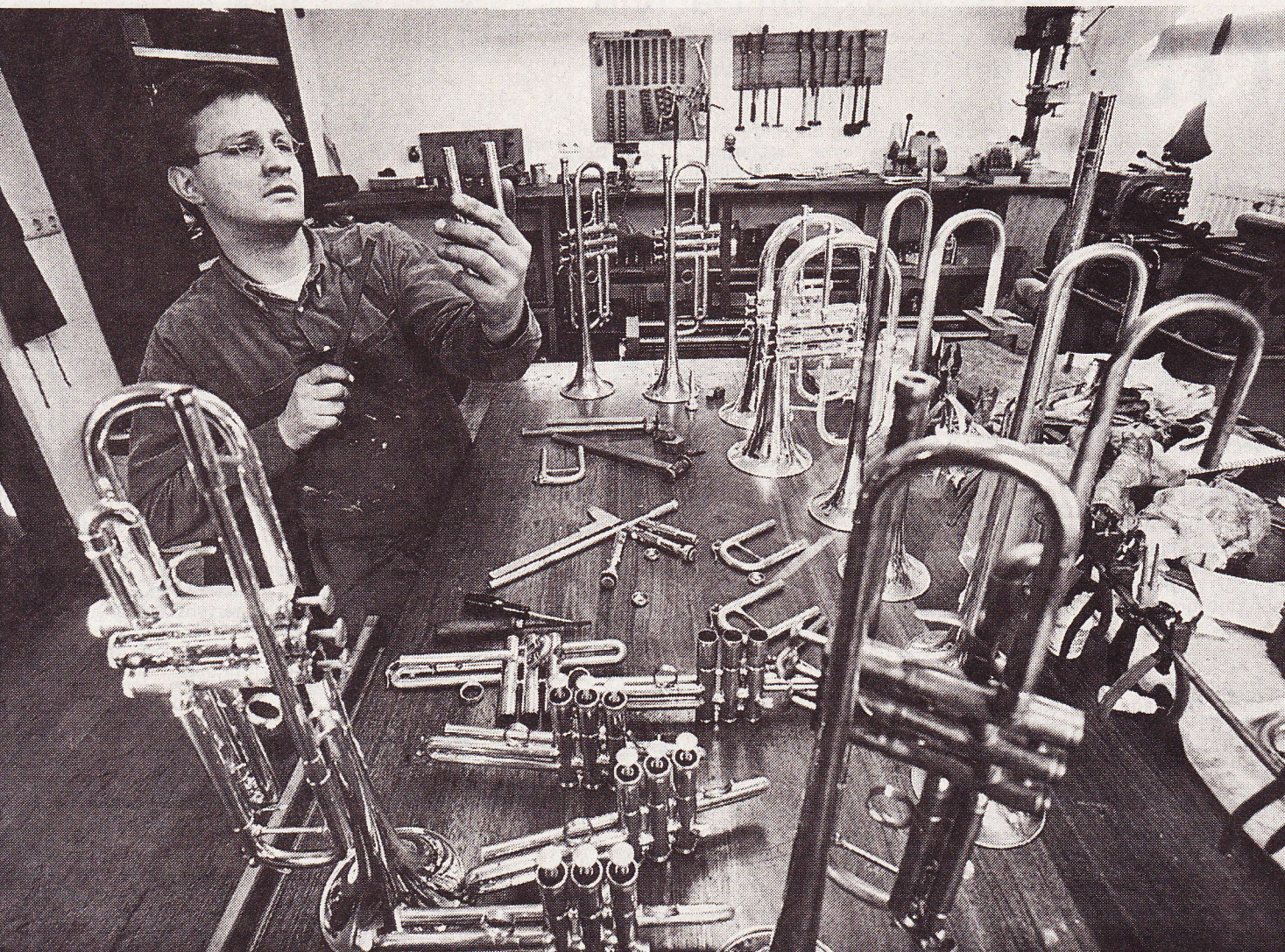
Zo'n vier jaar geleden resulteerde dat in het verschijnen van de Van Laar bes-trompet, een instrument dat al snel de markt zou veroveren. Inmiddels maakt hij er zo'n veertig per jaar, naast evenveel bugles en een handvol trombones. Veel meer zullen het er zeker niet worden. „Ik hou niet van massaproductie. Ik wil zelf instrumentenmaker blijven, geen manager worden. Ik wil persoonlijk weten waar mijn instrumenten naartoe gaan en of mijn klanten tevreden zijn.”

Maar even terug in de tijd. MTS'er werktuigbouwkunde Hub van Laar krijgt in militaire dienst het beheer over de instrumenten van de dienstplichtige korpsen. Een stage bij

Schenkelaars resulteert in een vast dienstverband. Maar omdat die Eindhovense instrumentenbouwer het handwerk niet lief heeft, en Hub van Laar het lopende-bandwerk verafschuwt, vertrekt hij na twee jaar naar Duitsland. Opleiding met 'Lehrstelle' en stage in Ludwigs-hafen en Stuttgart resulteren uiteindelijk in een met goed gevolg afgelegde 'Meisterprüfung'. Hub van Laar uit Sibbe is 'Metallblasinstrumentenmacher'.

„En wat dan?“, vraagt de koperblaasinstrumentenmaker zich achter een grote tafel in zijn inmiddels grondig verbouwde paarden- en schapenstal opnieuw af. „Omdat ik altijd al zelfstandig wilde worden, ben ik gewoon met een bedrijfje begonnen.” In het begin voerde hij alleen reparaties uit, nog steeds de financiële basis van het bedrijf dat al gauw kon worden uitgebreid met twee Duitse werknemers die hij kende uit zijn studietijd. „De klanten kwamen vanzelf. Ze kenden me omdat ik als trombonist veel geschnabbeld heb bij korpsen in de buurt.”

De ruimte waarin de bouwer zijn 'Van Laar' ontwikkelde, is een aantal jaren geleden verbouwd tot winkel. Voorin staan nu de instrumenten uitnodigend uitgestald in spiegelende vitrines, achterin bevindt zich een werktafel waar de reparaties aan de houten blaasinstrumenten worden uitgevoerd. „Die



Hub van Laar: „De werkplaats moet beter worden ingericht, praktischer, efficiënter.

Foto: Ermino Armino

gaat weg hier, het wordt allemaal opnieuw ingericht,” vertelt van Laar. Eind volgend jaar moet de grote verbouwing helemaal klaar zijn. „Mijn werkplaats wordt kantoor, daarachter komen aparte ruimten voor reparatie en nieuwbouw. Er komen ook nieuwe apparaten bij, een frees- en forceerbank bijvoorbeeld, zodat ik ook de meesters zelf kan gaan maken. De werkplaats moet beter worden ingericht, praktischer, efficiënter.”

Echt doelmatig lijkt de huidige

werkruimte inderdaad niet. Grotere en kleinere apparaten – cirkelzaag, trekbank, boormachine – staan naast en tussen rekken vol materialen, onderdelen en hulpmiddelen. Een centrale plaats is er voor de zelfgemaakte werkbank – „Hout is gezellig, een werkruimte moet leven” – die vol ligt met spullen. Je kunt zien dat hier een ambachtsman aan het werk is, een vakman die er trots op is maatwerk te kunnen leveren. „Ik wil precies weten wat een klant wil, wat hem niet bevalt

aan zijn eigen instrument. Als ik daar eenmaal achter ben, dan kan ik voor negentig procent aan zijn wensen voldoen. Het probleem is alleen dat klanten vaak zelf nog geen klankvoorstelling hebben.”

Materiaalkeuze, de vorm, de mondstukbuis, de lak, de dikte van de wand, het zijn allemaal elementen die de klank van een blaasinstrument beïnvloeden. Toch zullen niet alleen deze meetbare gegevens de kwaliteit van de Van Laar uitmaken. De

bouwer haalt zijn schouders op. „Het zit voor een deel ook tussen de oren. Mondstuk en blazer bepalen voor het grootste gedeelte de klank. Het is wel belangrijk dat wij de buizen hier met lood buigen in plaats van hydraulisch uitrekken. Daardoor resoneren de instrumenten beter. Maar verder...”

Ja verder? Geen antwoord. Het geheim van de smid blijft achter een glimlach verborgen. En dan: „Natuurlijk zijn er trucs die ik alleen ken.” Ook een

113
nadere inspectie van zijn werk-
plaats biedt geen opheldering.
In tegendeel zelfs.

92
Het zal er over een jaar alle-
maal veel professioneler uitzien,
voerspelt de instrumentbouwer.
En zeker ook gezelliger. Met
wat foto's bijvoorbeeld, posters
of een schilderijtje. Want aan
sfeer, daar hecht Hub van Laar,
aan, ook en vooral in zijn werk-
ruimte. Begrijpelijk als je er dag
in dag uit bezig bent. 's Mor-
gens om zes begint hij met
bouwen. Tot een uur of tien,
want dan komen de eerste klan-
ten, die hij zelf te woord wil
staan. En als 's avonds de win-
kel dicht is, dan gaat hij gewoon
door met bouwen. Tot een uur
of elf. Hangt een beetje af van
zijn zin. „Mijn vrouw werkt ook
in de zaak, ze vindt het net als
ik prachtig dat het zo goed
gaat. Maar je moet er hard
voor werken, dat beseft ook
zij. Daarom kunnen we dit sa-
men opbrengen.” De zondag is
de fijnste dag in de week voor
Hub van Laar. „Dan komen er
geen klanten en kan ik de hele
dag ongestoord werken. Dat is
echt ontspannend.”

102
101
Veel zelf muziekmaken is er de
laatste tijd niet meer bij. Van
Laar: „Jammer eigenlijk, maar
het wordt steeds moeilijker voor
me om me op een repetitie te
ontspannen en niet met mijn
werk bezig te zijn. Daarom blijf
ik het liefst hier in mijn werk-
ruimte. Er gaat niets boven
lekker ongestoord doorwerken.”

Aan de drie trompetten voor
het Limburgs Symfonie Orkest
bijvoorbeeld, die eigenlijk al
lang klaar hadden moeten zijn.
„Eind deze maand kunnen ze
ze hebben,” belooft de instru-
mentenmaker. En dan, een
beetje verontschuldigend: „Het
is ook zo druk geweest de laat-
ste tijd.”